معاون مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی و امور فناوری وزارت علوم در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

بروکراسی علیه ورود نخبگان به تولید

زهرا رمضانی
روزنامه‌نگار

توسعه فناوری و رسیدن به ثروت از دانش امروزه به اصلی‌ترین مولفه برای پیشرفت کشورها تبدیل شده است؛ مساله‌ای که نه‌تنها بسیاری از نیازهای داخلی کشورها را برطرف می‌کند، بلکه می‌تواند آنها را به‌قدرت‌های اصلی در دنیا بدل کند. در کشورمان اما علی‌رغم حرکت درست دانشگاه‌ها به‌سمت تولید دانش، مراکز آکادمیک آن‌طور که باید نتوانسته‌اند در حوزه تبدیل دانش به‌محصول گام بردارند؛ مساله‌ای که البته طی چندسال اخیر با ایجاد پارک‌های علم‌وفناوری و ایجاد هسته‌های فناور و شرکت‌های دانش‌بنیان در دل دانشگاه‌ها تاحدودی جبران شده است. هرچند هنوز تا رسیدن به نقطه مطلوب فاصله زیادی وجود دارد، اما شاید بتوان گفت که همین شرکت‌ها در بحث کرونا ثابت کرده‌اند می‌توانند در بزنگاه‌ها به داد کشور برسند و ایران را از وابستگی به‌دنیا تاحدودی بی‌نیاز کنند.

سراغ بهنام طالبی، معاون مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی و امور فناوری وزارت علوم، رفتیم تا براین‌مان از فراز و نشیب ایجاد این شرکت‌ها، تاثیر آنها در رشد اقتصادی و رفع نیاز کشور درشرایط تحریمی بگوید که در ادامه می‌خوانید.

چندماهی است کشور درگیر بیماری کرونا‌ست، پارک‌های علم‌وفناوری مستقر در دانشگاه‌ها تا امروز چه اقداماتی را برای مقابله با این بیماری انجام داده‌اند؟

از ابتدای اسفند سال گذشته، مکاتباتی با پارک‌ها داشتیم و از آنها خواستیم توانمندی‌هایشان را اعلام کنند. وزارت علوم از همان ابتدا در این حوزه بسیار فعال بود و تلاش می‌کرد هم محصولات پارک‌های علم‌وفناوری در این حوزه را تقسیم‌بندی کند و هم مجموعه‌هایی که توانمندی ورود به این حوزه را دارند، به‌مشارکت ترغیب کند. تقریبا ظرفیت تولید ماسک ما در آن شرایط روزانه زیر ۱۰۰ هزار عدد بود، درحالی که در فروردین امسال این رقم به یک‌میلیون ماسک در روز رسید و یک‌سوم ماسک‌های تولیدی کشور در بازه زمانی فروردین و اردیبهشت امسال توسط همین پارک‌های علم‌وفناوری تولید می‌شد که نشان‌دهنده رشدی ۱۰ برابری است. البته درکنار افزایش چندبرابری ظرفیت تولید پارک‌ها، ما شاهد ورود برخی پارک‌های علم‌وفناوری درحوزه تولید دستگاه‌های تولیدکننده ماسک بودیم که این مساله نیز کمک زیادی به‌افزایش تولید کرد. درحوزه تولید مواد ضدعفونی‌کننده نیز قبل از کرونا کمتر از ۵۰۰ هزار لیتر تولید داشتیم که تا اردیبهشت ماه به ۱/۵ میلیون لیتر رسید. نکته اصلی درباره فعالیت پارک‌های علم‌وفناوری درحوزه کرونا بحث تجهیزات تخصصی مورد نیاز کشور بود که به‌دلیل وابستگی ایران به واردات آنها با مشکلات زیادی روبه‌رو شدیم. ازجمله آن می‌توان به ونتیلاتور اشاره کرد که تا پیش از ایجاد یکی از پارک‌های مستقر در پارک‌های علم‌وفناوری روزانه پنج عدد از این دستگاه را تولید می‌کرد که با حمایت‌های صورت گرفته توسط وزارت علوم و معاونت علمی‌وفناوری و صندوق شکوفایی به ۳۰ عدد رسید. البته باید به این مساله اشاره کنم که امروزه سه یا چهار شرکت در این زمینه فعال شده‌اند و درحال حاضر به‌صورت روزانه ۷۰ تا ۸۰ دستگاه ونتیلاتور تولید می‌شود و حتی قابلیت صادرات این دستگاه را نیز دراختیار داریم.

درکمتر از دوهفته پارک‌ها آماده ارائه خدمات کرونایی شدند

ما دستگاه‌هایی مانند اکسیژن‌ساز، تب‌سنج، کیت‌های تشخیص بیماری و... را نیز داشتیم که در ابتدای ورود بیماری به‌کشور کمیاب شدند، اما با ورود پارک‌های علم‌وفناوری توانستیم این کمبود را جبران کنیم. خوشبختانه شرکت‌های مستقر در پارک‌ها در ایام کرونا خوش درخشیدند و نشان دادند که بسیار چابکند و قابلیت‌های بسیار بالایی دارند و می‌توانند به‌سرعت خودشان را با شرایط بحرانی منطبق و محصولات موردنظر را تولید کنند، چراکه درحوزه کرونا درکمتر از دوهفته شاهد تغییر وضعیت در پارک‌های علم‌وفناوری بودیم.

حمایت‌های مالی و معنوی وزارت علوم

از پارک‌های علم‌وفناوری برای مبارزه با کرونا

وزارت علوم چه امتیازی را از پارک‌های علم‌وفناوری فعال درحوزه کرونا اتخاذ داده بود؟

توانستیم طی چندنوبت حمایت‌های مالی را این پارک‌ها داشته باشیم، به‌طور مثال در برهه‌ای سه‌میلیارد تومان کمک‌را در اختیار این پارک‌ها قرار دادیم، اما باید بگویم که بیشتر حمایت‌مان درحوزه تسریع صدور مجوزها بود. از آنجا که ارتباط بسیار نزدیک‌تنگاتنگی با وزارت بهداشت داشتیم و آنها نیز به‌صورت دائمی لیست شرکت‌ها را از ما مطالبه می‌کردند، تلاش می‌کردیم فرآیند صدور مجوزها برای شرکت‌های تازه‌تاسیس را تسریع کنیم و وزارت بهداشتی‌ها نیز با حفظ استانداردهای لازم تلاش می‌کردند این فرآیند را

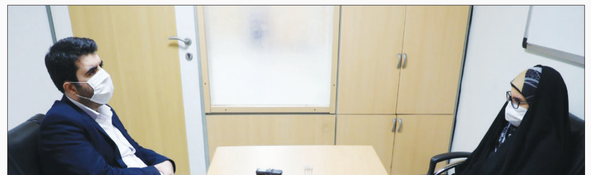

صادرات ۱۰۰ میلیون دلاری پارک‌ها در سال گذشته

گردش مالی پارک‌های علم‌وفناوری حدود ۱۳ میلیارد تومان است، چه میزان از این گردش مالی متعلق به صادرات محصولات تولیدی توسط شرکت‌های مستقر در این پارک‌هاست؟ اصلی‌ترین کشورهای خریدار این محصولات کدام‌ها هستند؟

این آمار مربوط به سال ۹۸ است که حدود ۱۳ میلیارد تومان فروش محصولات شرکت‌های مستقر در این پارک‌ها بود که ۱۰۰ میلیون دلار نیز ماحصل صادرات این محصولات بوده است. البته این ارقام به‌صورت رسمی اعلام شده و در بسیاری از موارد شرکت‌ها ارقام دقیق خود را اعلام نمی‌کنند، ما نیز مرجع رسیدگی به این موضوع نیستیم و وزارت اقتصاد و امور مالیاتی باید در این زمینه ورود داشته باشد. اکثر کشورهایی که خریدار این محصولات بوده‌اند، جزء کشورهای حوزه خلیج فارس هستند، با این حال مجموعه‌هایی داریم که به آمریکا و اروپا نیز محصولات خود را صادر می‌کنند.

کیفیت محصولات تولیدی توسط این شرکت‌ها درسطح استانداردهای بین‌المللی قرار دارد؟

بله، ما مجموعه‌هایی داریم که از حیث کیفیت قابلیت صادرات در گستره بین‌المللی را نیز دارند، به‌راحتی می‌توانند در این زمینه ورود کنند.

عدم صدور مجوز برای ایجاد پارک‌ها

دراساسی‌سیاست‌های انقبالی وزارت علوم

شورای گسترش آموزش عالی مصوبه ممنوعیت ایجاد پارک‌های علم‌وفناوری توسط دانشگاه‌ها را تصویب کرده، این مهم در آینده برای فعالیت کشور در این زمینه مشکل ساز نمی‌شود؟

سیاست انقباضی وزارت علوم، یک سیاست کلی محسوب می‌شود و در همه آن کردن دولت هم به این سیاست موافق هستند، چراکه در بازای شاهد باز بودن سیاست‌های این وزارتخانه بودیم تا جایی که می‌بینیم در هر منطقه از کشور چند واحد آموزش عالی داریم که امروزه مشکلاتی را نیز ایجاد کرده و علی‌رغم افزایش توقعات، کیفیت را کاهش داده است. همچنین امروز در هر استانی حداقل یک پارک علم‌وفناوری داریم که عددی منطقی هم به‌شمار می‌رود و با توجه به این جغرافیای گسترده و فعال بودن ۲۳ پارک علم‌وفناوری در ایران، درحال‌حاضر تعداد قابل قبولی از این پارک‌ها در کشور فعالند و با توجه به اینکه این پارک‌ها با معافیت‌های مالیاتی، بیمه‌ای و... همراه هستند و دراستای حفظ منافع کشور، نمی‌خواهیم تعداد آنها رشد قابل‌توجهی داشته باشند. به‌عبارت دیگر تاکید ما این است که این پارک‌ها صرفا استفاده‌کننده از معافیت‌های مالیاتی و بیمه‌ای نباشند، چراکه معتقدیم اگر قرار باشد روزی اقتصاد کشور شکوفا شود، تنها از طریق مالیات خواهد بود و حالا اگر بخواهیم تعداد شرکت‌هایی را که معاف از پرداخت مالیات هستند افزایش دهیم، عملا با آن سیاست درتضاد خواهد بود. امروزه برخی مجموعه‌های کشور مانند وزارت نفت، جهاد کشاورزی از حوزه بازار و تقاضا درحال مطرح کردن دریافت مجوز برای ایجاد پارک‌های علم‌وفناوری هستند و راه برای این مجموعه‌ها با توجه به برخی سیاست‌ها و پروتکل‌ها باز است، چراکه آنها نباید خودشان درعرصه تولید شرکت و واحد فناور ورود داشته باشند، بلکه تنها باید برای ایجاد این شرکت‌ها و درنهایت پارک‌های علم‌وفناوری بازارسازی کنند تا به‌طور مثال تمام شرکت‌های فعال در حوزه نفت در یک مکان مستقر شوند. اگر این وزارتخانه چنده‌هزار میلیارد تومان از زیرساخت‌هایش را در اختیار این شرکت‌ها بگذارد، قطعا اتفاق خوبی رخ می‌دهد.

مجوز ایجاد پارک‌های علم وفناوری تنها متعلق به وزارتخانه است

وزارت علوم تا امروز تعاملی را با وزارتخانه‌ها در این زمینه نداشته است؟

در سال ۹۷ اولین مجوز در این زمینه به پارک علم‌وفناوری سجاد و برای وزارت ارتباطات صادر شد که تجربه خوبی هم بود. ما حاضریم در حوزه بازار و بازارسازی برای پارک‌های علم‌وفناوری مجوز دهیم، اما دیگر قرار نیست به دانشگاهی مجوزی برای ایجاد این پارک‌ها تعلق بگیرد. از سوی دیگر چون در همه استان‌ها شاهد فعالیت این پارک‌ها هستیم، عملا دیگر برای استانی هم مجوزی برای این حوزه در نظر گرفته شده که هرچند در کلیت قضیه اشکال نداشته باشد، اما قابلیت رشد آن وجود دارد. در فاز فعلی درخواست‌های ارسال شده به‌وزارت علوم بیشتر از سوی اعضای هیات‌علمی بنیان‌ها در قالب دراماتی رقم زده و روند کندی و شاید در مجموع پنج یا ۶ وزارتخانه ما بتوانند در این زمینه ورود کنند، اما درمجموع تصور می‌کنم شرکت‌های دانش‌بنیان ما کمتر از پنجدرصد در این زمینه سهیم هستند.

بروکراسی اقتصادی و پیچیده

ترغیب نخبگان به‌سمت تولید را دشوار کرده است

دلیل سهم اندک شرکت‌های دانش‌بنیان در تولید ناخالص ملی چیست؟

این شرکت‌ها خصوصی هستند و طبیعتا نمی‌توانیم به‌صورت دستوری با آنها برخورد کرد، بلکه باید شرایط را برای فعالیت آنها فراهم کنیم تا این شرکت‌ها ترغیب شوند. متاسفانه درکشور ما مشکلات زیادی جلوی راه تولید وجود دارد که ازجمله آن می‌توان به ساختارهای بروکراسی اقتصادی و ساختارهای پیچیده، نظارتی اشاره کرد که همه این مولفه‌ها دست‌به‌دست یکدیگر داده تا ترغیب یک نخبه به‌سمت تولید کار بسیار سختی شود. امروزه تمام‌قدم‌های وزارت علوم و معاونت علمی به‌عنوان دونهاد سیاست‌گذار این حوزه آن است که بتوانیم فرهنگ‌سازی کرده و دانشجویان را به‌سمتی ببریم که به کارآفرینی و خلق ارزش و تولید فناوری و محصول ترغیب شوند، البته طی یک‌دهه اخیر جهش بسیار بزرگی را شاهد بودیم که اصلی‌ترین دلیلش مرهون تمرکز در این حوزه است، اما درمجموع باید بگویم عملکرد در این زمینه عالی نبوده و تنها وزارت علوم و معاونت علمی نیستند که باید تلاش کنند. دستگاه‌های اقتصادی، نظارتی و مجلس و... باید همگی وارد میدان شوند تا بتوانند انقلابی را در این زمینه ایجاد کنیم.

پارک‌های علم‌وفناوری چقدر درحوزه مهارت‌افزایی دانشجویان و فارغ‌التحصیلان اثرگذار بوده‌است؟

اقدامات بسیار جدی در این زمینه رخ داده است؛ به‌عنوان فردی که ۲۰ سال از عمرم را هم به‌عنوان دانشجو هم مدیر در دانشگاه صنعتی شریف گذرانده‌ام، می‌گویم در یک‌دهه اخیر به این دانشگاه این ایراد وارد شده که چرا فارغ‌التحصیلانش، توانایی ورود به بازار کار را ندارند، اما طی همین بازه زمانی اتفاقات بسیار بزرگی را درحوزه فرهنگ‌سازی این مهم داشتیم و امروز به‌جایی رسیده‌ایم که وقتی پای صحبت‌های دانشجویان این دانشگاه می‌نشینیم، دغدغه آنها این است که چه زمانی می‌توانند شرکت خودشان را تاسیس کنند و این مساله نشان‌دهنده تغییر وضعیت است. امروزه ۵۰۰ شرکت در فضای واحد فناورانه دانشگاه صنعتی شریف مستقر هستند، درحالی که اگر دانشجویان توانایی ورود به‌بازار کار را نداشتند، دیگر شاهد این حجم بالا از شرکت‌ها در اطراف دانشگاه نبودیم.

البته باید بدین مساله توجه شود که نمی‌توان مدل اجراشده در دانشگاه صنعتی شریف را هم در دانشگاه‌ها اجرایی کرد، چراکه بضاعت دانشگاه‌ها فرهنگ‌سازی، برنامه‌ریزی، الگوسازی و... جزء مولفه‌های مهم برای رسیدن به هدف است.

اولین مرحله از گرنت فناوری شهریور ۹۹ اجرایی می‌شود

کمی درباره گرنت فناوری صحبت کنید، این طرح در چه وضعیتی به‌سر می‌برد؟

خوشبختانه این کار شروع شده و تصور می‌کنم شهریور امسال داورهای دور اول که مربوط به حوزه ITا است، اجرایی و کار بزرگی نیز تلقی شود. این مهم در راستای سیاست‌گذاری وزارت علوم برای درگیر شدن نخبگان با حوزه تولید طراحی شده و حدود ۱۵۰ میلیارد تومان بودجه این حوزه در نظر گرفته شده که هرچند در کلیت قضیه اشکال نداشته باشد، اما قابلیت رشد آن وجود دارد. در فاز فعلی درخواست‌های ارسال شده به‌وزارت علوم بیشتر از سوی اعضای هیات‌علمی بنیان‌ها در قالب دراماتی رقم زده و روند کندی و شاید در مجموع پنج یا ۶ وزارتخانه ما بتوانند در این زمینه ورود کنند، اما درمجموع تصور می‌کنم شرکت‌های دانش‌بنیان ما کمتر از پنجدرصد در این زمینه سهیم هستند.

پارک‌های علم‌وفناوری چقدر درحوزه مهارت‌افزایی دانشجویان و فارغ‌التحصیلان اثرگذار بوده‌است؟

اقدامات بسیار جدی در این زمینه رخ داده است؛ به‌عنوان فردی که ۲۰ سال از عمرم را هم به‌عنوان دانشجو هم مدیر در دانشگاه صنعتی شریف گذرانده‌ام، می‌گویم در یک‌دهه اخیر به این دانشگاه این ایراد وارد شده که چرا فارغ‌التحصیلانش، توانایی ورود به بازار کار را ندارند، اما طی همین بازه زمانی اتفاقات بسیار بزرگی را درحوزه فرهنگ‌سازی این مهم داشتیم و امروز به‌جایی رسیده‌ایم که وقتی پای صحبت‌های دانشجویان این دانشگاه می‌نشینیم، دغدغه آنها این است که چه زمانی می‌توانند شرکت خودشان را تاسیس کنند و این مساله نشان‌دهنده تغییر وضعیت است. امروزه ۵۰۰ شرکت در فضای واحد فناورانه دانشگاه صنعتی شریف مستقر هستند، درحالی که اگر دانشجویان توانایی ورود به‌بازار کار را نداشتند، دیگر شاهد این حجم بالا از شرکت‌ها در اطراف دانشگاه نبودیم.

البته باید بدین مساله توجه شود که نمی‌توان مدل اجراشده در دانشگاه صنعتی شریف را هم در دانشگاه‌ها اجرایی کرد، چراکه بضاعت دانشگاه‌ها فرهنگ‌سازی، برنامه‌ریزی، الگوسازی و... جزء مولفه‌های مهم برای رسیدن به هدف است.

اولین مرحله از گرنت فناوری شهریور ۹۹ اجرایی می‌شود

کمی درباره گرنت فناوری صحبت کنید، این طرح در چه وضعیتی به‌سر می‌برد؟

خوشبختانه این کار شروع شده و تصور می‌کنم شهریور امسال داورهای دور اول که مربوط به حوزه ITا است، اجرایی و کار بزرگی نیز تلقی شود. این مهم در راستای سیاست‌گذاری وزارت علوم برای درگیر شدن نخبگان با حوزه تولید طراحی شده و حدود ۱۵۰ میلیارد تومان بودجه این حوزه در نظر گرفته شده که هرچند در کلیت قضیه اشکال نداشته باشد، اما قابلیت رشد آن وجود دارد. در فاز فعلی درخواست‌های ارسال شده به‌وزارت علوم بیشتر از سوی اعضای هیات‌علمی بنیان‌ها در قالب دراماتی رقم زده و روند کندی و شاید در مجموع پنج یا ۶ وزارتخانه ما بتوانند در این زمینه ورود کنند، اما درمجموع تصور می‌کنم شرکت‌های دانش‌بنیان ما کمتر از پنجدرصد در این زمینه سهیم هستند.

۱۵۰ واحد فناور در حوزه ساخت تجهیزات مورد نیاز مقابله با کرونا فعال بودند

چه تعداد شرکت فناور در کشور مستقرند و از این میزان تعداد شرکت‌هایی که در حوزه مقابله با کرونا ورود کرده‌اند، چقدر بوده است؟

ما حدود ۹ هزار واحد فناور را درمجموعه پارک‌های علم‌وفناوری کشور داریم که از این تعداد، نزدیک به هزار و ۶۰۰ واحد دانش‌بنیان تلقی می‌شوند و ۴۵۰ واحد درحوزه‌های مختلف مقابله با کرونا از ساخت تجهیزات گرفته تا اقلام بهداشتی فعال بوده‌اند. البته از همین تعداد واحد فناور، بیش از ۱۵۰ واحد فناور تنها درحوزه ساخت تجهیزات فعالیت می‌کردند.

اقلام ساخته‌شده توسط این شرکت‌ها به کشورهای همسایه نیز صادر شده است؟

با توجه به اینکه اقلام تولیدشده توسط این شرکت‌ها درحوزه کرونا جزء نیازهای کشور است، درحال‌حاضر با ممنوعیت صادرات آنها روبه‌رو هستیم. از سوی دیگر کشور ما از سال‌های قبل درحوزه صادرات با مشکلات زیادی همراه بوده و الان بحث بازگشت ارز ناشی از صادرات مسائل این حوزه را چندبرابر کرده تا جایی که بسیاری از صادرکنندگان اصلا رغبتی برای انجام این کار ندارند و همچنین درداخل کشور هنوز جذابیت‌های لازم برای فعالیت شرکت‌ها در این زمینه وجود دارد.

سنگ‌اندازی‌ها درحوزه فعالیت شرکت‌های مستقر

در پارک‌های علم‌وفناوری بسیار زیاد است

توجه به شرایط تحریمی کشور، پارک‌های علم وفناوری تا چه حد توانسته‌اند نیاز داخل را درحوزه‌های مختلف برطرف کنند؟

کرونا، تصویر خوبی را از توانمندی این شرکت‌ها نشان داد، به این معنی که اگر به آنها اعتماد شود و فضای لازم در اختیارشان قرار بگیرد، این قابلیت را دارند که به‌سرعت نیازهای کشور را برطرف کنند. علی‌رغم اینکه پارامترهای مختلفی درحوزه واردات اقلام مختلف مورد نیاز کشور دخیل هستند، اما اصلی‌ترین مولفه، مافیایی است که درحوزه واردات وجود دارد و زمانی که یک شرکتی اقدام به تولید محصول وارداتی با قیمت کمتر می‌کند، از آنجا که بازار مافیای واردات درداخل از بین می‌رود، طبیعتا اقدام به مقابله با این شرکت‌ها می‌کنند. متاسفانه در کشور ما از این قبیل اقدامات زیاد و درمقابل حمایت از شرکت‌ها بسیارکم است.

اخیرا درجلسه کارگروه ممنوعیت واردات اقلام تولیدشده داخل در وزارت صمت شرکت کرده بودم و در آنجا از تمامی‌ظرفیت‌های تجهیزات پزشکی دعوت شده بود و آنها هم از این مساله بسیار گله‌مند بودند تا جایی که حتی عنوان می‌کردند نمی‌خواهند جمع‌حمایتی از آنها صورت بگیرد و تنها از سنگ‌اندازی‌ها جلوگیری شود، این مساله نشان می‌دهد آن‌طور که باید از مجموعه‌های تولیدی داخل حمایت نمی‌شود. از سوی دیگر نباید فراموش کرد که بسیاری از نیازهای کشور، جزء نیازهای عجیب‌وغریب نیست و شرکت‌های داخلی می‌توانند آنها را تامین کنند، اما بنابر دلایل مختلف، مشکلات زیادی را در این حوزه داریم.

پارک‌های علم‌وفناوری توانایی رفع همه نیازهای کشور را دارند

شرکت‌های فناور ما همه حوزه‌های علم‌وفناوری را شامل می‌شود یا هنوز دسرسیاری از حوزه‌ها شرکتی ایجاد نشده است؟

این طور نیست که بگوییم همه نیازهای کشور را می‌توانیم با تولید درداخل کشور برطرف کنیم، اما قطعا توانمندی آن را داریم و اگر شرکتی در این زمینه موفق عمل نمی‌کند، به این دلیل است که تولید محصول موردنظر گرانتر از نمونه خارجی تمام می‌شود، چراکه مواد اولیه مورد نیاز را تندیم و همین مساله باعث افزایش هزینه تولید می‌شود و طبیعتا از نظر اقتصادی دیگر به‌صرفه نیست. یکی از عجایب کشور ما این است که اگر بخواهیم خودروی یا کیفیت خارجی را تولید کنیم، هزینه تولید ما بسیار افزایش پیدا می‌کند، به‌همین دلیل همچنان منطقی است که این خودروها را وارد کنیم، اما از طرفی چون ممنوعیت واردات داریم، خودروی بی‌کیفیت داخلی را هم با قیمت بالا در اختیار مشتری می‌گذاریم.

بازهم تاکید می‌کنم که هرچند در همه حوزه‌ها شرکت فناور نداریم، اما جوانان بااستعدادی داریم که اگر روزی مجبور شویم به هردلیلی محصولی را درداخل کشور تولید کنیم، حتما این امکان را در اختیار خواهیم داشت، اما احتمال دارد که کمی قیمت تمام‌شده محصول ما از نمونه خارجی گران‌تر شود.

ادامه در صفحه ۵

ادامه از صفحه ۴

در گفت‌وگو با «فرهیختگان» تشریح شد

سراهای نوآوری در سیستان و بلوچستان علیه فقر و محرومیت

مریم حضرتی
روزنامه‌نگار

دانشگاه‌ها در سال‌های اخیر حرکت‌ها و هدف‌های گسترده‌ای برای نزدیک‌تر شدن به فضای اقتصادی و اجتماعی برنامه‌ریزی کردند که صرف‌نظر از میزان موفقیت آنها، امر پسندیده و درخور توجه‌ای است. امروزه انتظارات جامعه از دانشگاه‌ها فراتر رفته و مردم انتظار دارند آثار اجتماعی و جودیک مرکز آموزشی عالی در منطقه‌اثر در جوامب مختلف زندگی خود درک کنند. دانشگاه آزاد اسلامی استان سیستان‌وبلوچستان نیز تلاش کرده در راستای عمل به‌وظایف اجتماعی خود، فعالیت‌های علمی‌وپژوهشی خود را منطبق بر پتانسیل‌های استانی در راستای بهبود وضعیت مردم و رفع محرومیت‌ها عملیاتی کند. «فرهیختگان» امروز در گفت‌وگو با رئیس دانشگاه آزاد اسلامی این استان، معاون پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان و رئیس مرکز رشد این واحد، اقدامات و فعالیت‌های پژوهشی دانشگاه آزاد در این استان را بررسی کرد.

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی استان سیستان‌وبلوچستان به «فرهیختگان» خبر داد

راه‌اندازی ۵ سرای نوآوری در استان سیستان‌وبلوچستان

سلطانعلی مبر، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی استان سیستان‌وبلوچستان در گفت‌وگو با «فرهیختگان» درباره پتانسیل‌های این استان اظهار کرد: «باتوجه به بررسی‌هایی که انجام شده و نظام‌مندی‌هایی که تعریف کرده‌ایم، دریا، صنایع‌دستی، گیاهان دارویی، میوه‌های گرمسیری، گردشگری و صنعت‌ومعدن از پتانسیل‌هایی است که در استان سیستان‌وبلوچستان وجود دارد. وی افزود: «اولین پتانسیل در این استان دریا است که یک ظرفیت محسوب می‌شود، دیگری صنایع‌دستی است که ویژه استان سیستان‌وبلوچستان است و توانسته هم ایجاد شغل و هم سرمایه کسب کرد و ارزش افزوده داشته باشد. گیاهان دارویی و بعد از آن میوه‌های گرمسیری مورد ویژه منطقه سیستان‌وبلوچستان است، باتوجه به اینکه این استان دریا، کویر، کوه و آثار باستانی مثل شهر سوخته را دارد که به بهشت جهانگردان معروف است، گردشگری پتانسیل دیگری است که ازآن می‌توان استفاده کرد. «رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان ادامه داد: «طبیعت این استان بسیار بکر است و ظرفیت بهره‌برداری و استفاده بیشتری دارد، بنابراین صنعت‌ومعدن یکی دیگر از پتانسیل‌های این استان است، ضمن اینکه ارتباطات و تجارت با کشورهای همسایه هم جزء قابلیت‌ها، پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های استان سیستان‌وبلوچستان محسوب می‌شود. «مبر بابیان اینکه چند مرکز تحقیقات در استان سیستان‌وبلوچستان وجود دارد که متناسب با این مواد است، گفت: «مرکز تحقیقات گردشگری، مرکز تحقیقات علوم و زمین، مرکز تحقیقات بازار یابی جنوب شهر، مرکز تحقیقات سلامت و توریسم سلامت، مرکز تحقیقات مطالعات بین‌المللی و جنوب‌شرق ایران و مرکز تحقیقات و مطالعات روانشناسی ازجمله مراکز تحقیقاتی هستند که در این استان فعالیت دارند. «وی همچنین درخصوص سراهای نوآوری اظهار کرد: «چند سرای نوآوری هم راه‌اندازی شده که ستاری در سفر اخیر از این دستاوردها و فعالیت‌های علمی و مراکز رشد دانشگاه آزاد اسلامی استان بازدید کردند. سرای نوآوری گیاهان دارویی، صنایع‌دستی، توسعه‌دریا و میوه‌های گرمسیری ازجمله این سراها بودند. «مبر در ارتباط با تفاهمنامه‌هایی که واحدهای فناور در این استان انجام داده‌اند، گفت: «تفاهمنامه‌هایی با شرکت‌های شتاب‌دهنده‌ها در سطح کشور و پارک‌های علم‌وفناوری و معاونت علمی‌وفناوری ریاست‌جمهوری انجام شد که توافق‌های خوبی به‌عمل آمده است. ستاری در بازدیدی که داشتند قول مساعدی دادهاند که انشاءالله این شرکت‌ها در سیستان‌وبلوچستان به‌طور ویژه حمایت شوند.» وی درمورد مراکز رشد اظهار کرد: «مرکز رشد فعال در خود شهر زاهدان است، البته در ارتباط هم با مراکز رشد وجود دارد، اما مراکز رشد فعال عمدتا در خود زاهدان هستند، ضمن اینکه تمام واحدهای فناور به‌صورت اقماری دارای مرکز رشد بوده‌اند که منوعی از تفکر مرکز رشد استان حمایت می‌شدند، ولی فعال‌ترین آنها در حال حاضر در زاهدان هستند، برخی نیمه‌فعال هستند که درصد دفعال کردن کامل آنها هستیم، برخی هم که درحال فعالیت هستند، چشمگیری خاصی ندارند.»

روند رو به رشد راه‌اندازی شرکت‌های فناور

مبر درخصوص میزان درآمد واحدهای شرکت‌های فناور گفت: «بانشرکت‌های صنعتی مراوداتی داشتیم و چندین تفاهمنامه امضا شده است. وی افزود: «تعداد شرکت‌های فناور در استان درحال افزایش هستند. چندین شرکت مستقر شده‌اند، شرکت‌های دیگر در قالب هسته یا واحد فناور هم اضافه خواهند شد. در کل رونق و نشاط خوبی را در سطح استان شاهد هستیم. بازدید ستاری از مراکز و دانشگاه موجب شد شرکت‌ها و کسانی که صاحب‌ایده هستند، وارد میدان شده و رشد دانشگاه آزاد اسلامی استان سیستان‌وبلوچستان دوچندان شود و جایگاه ویژه‌تری پیدا کند. این بازدید‌ها و این اعلام حمایت‌ها و پشتیبانی‌ها برای دانشگاه یک اتفاق مثبت ویژه است، وی با بیان اینکه چندین محصول مورد توجه‌تاری قرار گرفت، اظهار کرد: «ازجمله این محصولات، صنایع‌دستی، سنگ‌های قیمتی، محصولات گرمسیری، مساله فراوری مواد غذایی و خرما بودند. نکته مهم دیگر، عمدتا خانه‌های اصلی این محصولات و ظرفیت‌های بومی و محلی در خود استان است که بیشتر مورد توجه قرار گرفت «مثلا محصولات دریایی و مواد مربوط به گردشگری و سفالی و...»

۳۰ میلیارد تومان درآمد غیرشهریه‌ای

دانشگاه آزاد استان سیستان‌وبلوچستان

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی استان سیستان‌وبلوچستان با بیان اینکه برای ایجاد سرای نوآوری جدیدی اقدام شده است، اظهار کرد: «برای راه‌اندازی پنج سرای نوآوری جدید، طرح‌های آنها برای تصویب ارسال شده که مراحل صدور مجوز آن درحال انجام است.» مبر در پاسخ به این سوال که در این یک‌سال اخیر میزان درآمدهای غیرشهریه‌ای که محقق شده، چقدر بوده است؟ عنوان کرد: «در کل استان حدود ۳۰ میلیارد تومان وصل شده که با بروز کرونا با مشکل مواجه شدیم. حدود هفت میلیارد دیگر باید تحقق می‌یافت که متاسفانه نشده است. یکی از منابع اصلی درآمدهای غیرشهریه‌ای همین فعالیت‌های دانش‌بنیان است.»

معاون پژوهشی و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان در گفت‌وگو با «فرهیختگان» مطرح کرد

سرای نوآوری گردشگری و میوه‌های گرمسیری و گیاهان دارویی در آستانه آغاز فعالیت

مسعود اکبری‌زاده، معاون پژوهشی و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان در گفت‌وگو با «فرهیختگان» درباره طرح‌های دانشگاهی در استان و اقدماتی که در فعالیت‌های پژوهشی صورت گرفته، اظهار کرد: «تاکنون این دانشگاه سرای فناوری نداشته و بتازگی دو سرا را ایجاد کرده که به‌سازمان مرکزی ارسال شده تا مراحل انجام آن صورت پذیرد اما تاقبل از آن، در مرکز رشد حدود ۱۰ مرکز همسته فناور جدید راه به کار گرفتند که آنها بیشتر با موضوعات خاص منطقه در ارتباط هستند. وی افزود: «به گفته او، باتوجه به اینکه این شرکت‌ها در استان سیستان‌وبلوچستان مشکلات مالی داشته و دارند، نمی‌توانند به‌تنهایی تجاری‌سازی‌وبه‌تولید انبوه برسند. ازاین‌رو درحال‌ایزنی هستند. معاون پژوهشی و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان اضافه کرد: «پس ازسفر ستاری حمایت معاونت فناوری ریاست‌جمهوری ایران برای فعالیت این شرکت‌ها رابه‌دست آورد و موافقت کردند از طریق پارک علمی‌وفناوری استان تمهیداتی به این شرکت‌ها داده شود تا تولیدشان راتوانا و شکوفا کند. «معاون پژوهشی و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان با بیان اینکه مساله بعدی در رابطه با مراکز سرای نوآوری این واحد دانشگاهی است، گفت: «۶ سرای نوآوری را در استان سیستان‌وبلوچستان تعریف کرده‌ایم که درراستای نیازهای استان است. سرای نوآوری میوه‌های گرمسیری و گیاهان دارویی که این میوه‌ها مخصوص استان است، سرای گردشگری، سرای نوآوری درپا که در چابهار مستقر است و سرای نوآوری زیست‌محیطی که در منطقه زابل قرار دارد.» وی افزود: «سرای زیست‌محیطی در رابطه با وضعیت آب‌وخاک و ریزگردهای منطقه سیستان فعالیت می‌کنند، چراکه این منطقه یک منطقه خاص با اکوسیستمی خاص است که از نظر فرسایش خاک با شوری آب و درپاچه هامون وضعیت زیست‌بومی، این درپاچه باعث جلوگیری از خشکسالی‌های پیاپی در این منطقه می‌شود. وهمچنین برای توفان‌ها و ریزگردهایی که در نیمی از سال اتفاق می‌افتد، می‌توان روی این موضوعات کار کرد.

سرای نوآوری گردشگری و میوه‌های گرمسیری و گیاهان دارویی در آستانه آغاز فعالیت

اکبری‌زاده با بیان اینکه دو طرح سرای نوآوری برای سازمان مرکزی ارسال شده است، افزایش پردیس‌ها در شهرستان‌های دور استان مواجه بوده است. این دانشگاه هفت واحد، ۲۴ پردیس و پنج آموزشکده سما دارد. خدا را شکر که ما با افزایش آمار دانشجو مواجه بوده‌ایم و این هم به‌خاطر پردیس‌هایی است که راه‌اندازی شده است. بنابراین آموزش عالی را توسعه داده‌ایم.»

لزوم سرمایه‌گذاری دانشگاه آزاد اراهدان در حوزه گردشگری

اکبری راه درباره پتانسیل دانشگاه آزاد در استان هم گفت: «بیشترین نیاز دانشگاه آزاد راهدان سرمایه‌گذاری در حوزه گردشگری است که منطقه‌ای بکر و کارنشده است. برنامه‌هایی در راستای توسعه گردشگری در چابهار داریم، خصوصا سواحلی که سیار زیبا و دست‌نخورده است. منطقه خاش هم شامل همین موضوع می‌شود. امیدوارم با توجه به شرایطی که ایجاد شده، این موارد را عملی کنیم و به این مهم دست پیدا کنیم. رئیس شورای تخصصی پژوهشی استان سیستان‌وبلوچستان با بیان اینکه این واحد بر گردشگری متمرکز شده است، افزود: «دانشگاه آزاد اسلامی استان روی گردشگری و راه‌اندازی اماکن گردشگری و تفریحی متمرکز شده است. زمین‌هایی در واحدها وجود دارد که درحال آماده‌سازی آن هستند. در چابهار، ای